

סה לכדורגל הישראלי מעלה את הדרישה: דעות-הביתה!

גובר צבי ברים והמוכיר זלמן קליאוט.
אחד מהם אף צירף אליו את אשתו.

★ ★ ★

הכני מוביני דבים

כיצד הגיע ספורט הכדורגל לדרגה מעין זו? מה הביא ומי גרם לפרפורי גסיסתו? יש לכך שתי סיבות עיקריות: שלטונם הבלעדי של מרכזים מפלגתיים ו-אגודתיים בענף ספורט זה, והשתלטותם של מספר עסקנים על הכדורגל. עסקנים אלה, שארלאטאנים חסרי-טקסט, שברוב המקרים הם גם אנשים שלא ידעו מעולם כדורגל מהו, השתלטו על ספורט הכדורגל והפכוהו לבינום פרטי שלהם.

הדוגמה הבולטת לכך היא ללא ספק זלמן קליאוט. קליאוט, אדם בעל הופעה גברית בולטת, היה בזמנו בעל משרד הובלה קטן ועסקן זעיר בהפועל תל-אביב. הוא צמח ועלה יחד עם הפועל. ככל ששיגשגה אגודת הפועל תל-אביב, שהוא הפך מנהלה, כך שיגשגו עסקיו הפרטיים של קליאוט. הוא היה הראשון ליבואנים הפרטיים של קבוצות כדורגל זרות, למרות שעשה זאת במסחה של מנהל הפועל — עמדה שהקנתה לו חירות מכל פיקוח על רחוחו הפרטיים מעסקים אלה.

סיפור עלייתו של קליאוט יכול לשמש דוגמה לשיטה בה נוהגים בישראל לטפל בעסקנים שסרחו. אחרי שנים רבות של פעילות בהפועל, ואחרי מסע ארוך של

גובר ברים
מעופף

מוכיר זיים
עף

נבחרת הפועל ישראל לאנגליה לפני שבע שנים, נמצא סוף-סוף פגם בניהול החש-בונות של המסע. פרץ זה הלך והתרחב ככל שהסתעפו החקירות, שכולן הובילו לכיס אחד — כיסו של זלמן קליאוט.

אחרי שהתגלה כי נעדרו 250 לירות שטרלינג מקופת המסע הודה קליאוט כי השאיר את הכסף באנגליה, רכש תמורתו צמיגים למכוניותיו. הוא הביע נכונות לשלם את תמורת השטרלינגים שחסרו במטבע מקומי, לפי השער הרשמי. אולם קליאוט נהנה מהצמיגים בשער גדול פי כמה. בי אותה תקופה היה צמיג דבר בעל ערך, שער החליפין עבור צמיגים עלה פי כמה על שער החליפין הרגיל. מן ההפרש בין שני השערים נהנתה חברת ההובלה של קליאוט, שקיבלה צמיגים בשער החליפין העצמי. פרט לפגם המינהלי כלפי האגודה, היתה זו פשוט עבירה המוגדרת בחוק.

★ ★ ★

נציג שאינו מייצג

קליאוט סודק מהפועל בבוסת-פנים. אולם כל הגיונים המעמדיים שרכש לעצמו בשנות פעילותו בהפועל, בהן היה צועד בראש תהלוכת הפגנת האחד במאי, למשל, לא הפריעו לקליאוט למצוא את עצמו כעבור זמן קצר בשורות מכבי. באותם הימים היו משה ("גורי") בית-הלוי וקבוצת ידידיו שליטים בלעדיים בקבוצת מכבי תל-אביב. כדי להשלים את שלטונם גם על השחקנים ולא רק על עסקי הקבוצה, היה דרוש להם מגזר בעל יד חזקה. כזה היה אותו זמן רק אחד, ידידו של קליאוט.

קליאוט נבחר להנהלת מכבי תל-אביב. תוך זמן קצר הצדיק את התקנות שתלו בו מזמינו. הוא ידע למצוא את הדרך הקצרה בין השררה לבין הכסף, פיתח בהצלחה את שיטת הפתיחות לקניית נפשי תיהם של השחקנים. הועדה הארצית של מכבי, שידעה על עברו של קליאוט, סירבה לקבל אותו לתוכה כנציג מכבי תל-אביב. אולם שליטי האגודה התל-אביבית העמידו אולטימטום לוועדה הארצית, שנאלצה להי כנע. קליאוט אף נשלח להתאחדות הכדורגל, כאחד מנציגי מכבי.

כיושב-ראש קבוצת הכדורגל של מכבי תל-אביב, ששאר חברי ההנהלה שלה היו ידידיו האישיים, היו לקליאוט אותן ההקלות שהיו בזמנו בהפועל. הוא ניצל את נסיעותיו עם מכבי, כמו בעבר עם הפועל, לעסי קיו הפרטיים, כמו קניית מכונית כבדות. הוא יכול היה לגלגל בין ידידיו את כספי האגודה, שבאותה תקופה של חוסר אשראי היה להם ערך רב. קליאוט אמנם לא מעל; הוא החזיר תמיד מה שלקח; אולם עצם ה-עובדה שהשתמש בכספי האגודה, ללא תש-לום ריבית כלשהי, מעידה על טובת-הנאה שהפיק מתפקידו.

קליאוט לא חטא במכבי, אולם הוא חיפה על חטאי אחרים, ובסופו של דבר סולק גם משם. אולם באורח מוזר נשאר נציגה בהת-אחדות. כיום אין קליאוט מייצג עוד איש, לא את הפועל תל-אביב ולא את מכבי תל-אביב. אין שום גוף מאחוריו. אולם הוא יושב בהנהלת ההתאחדות לכדורגל כאיש מכבי, והוא גם אחד משני מזכירי ההתאחדות, מטעם מכבי. מדוע איפוא מוסיף קליאוט לייצג את מכבי בהתאחדות? לאנשי מכבי יש הסבר אחד: "לקליאוט יש זמן להתעסק בעניינים אלה, אם נפטר אותו לא נמצא איש אחר שיעשה זאת כמוהו, ללא שבר."

הם לא הבינו כי קליאוט המתנדב זוכה בשכר כפול ומכופל, וכל ישיבתו המסורה בהנהלת ההתאחדות אינה אלא לשם טובת-הנאה פרטית. בתוקף מעמדו בהתאחדות מנצל קליאוט כל הזדמנות לנסיעה על חש-בונה, משלב נסיעה בתפקיד עם עסקים פרטיים ומפיק טובת הנאה. בגלל אי-הבנה זו, מרשה מדינת ישראל לאדם מעין זה להיות אחד מראשי נציגי הספורט שלה כל-פי העולם.

האיש שמונה כאחראי לסגל המשלחת ה-אולימפית לטוקיו, וחרף וגידף את ברוך פינברג באי-צדקיות על זוכה במדליית ארד בלבד; האיש שסרב להביא כוס מים לחנוך

• המזכיר השני: איש הפועל מיכאל ("מיקה") אלמוג.

מזכירים אלמוג וקליאוט
מעופף פרטי

שהיו מוכנים לבחור בחזרון ובלבד שלא ייבחר שפיגל. המתנגד העיקרי לבחירת וא-רון היה אליהו טרבלוס, נציג מכבי נתניה בהנהלת ההתאחדות. כאשר נערכה הישיבה בה עמדו לבחור את המאמן, שלחוהו חבריו ממכבי לקנות בקבוק יין. כשיצא טרבלוס בשליחותו, ניצלו חבריו את העדרו, העמידו את סעיף המאמן על הפרק. מכיון שלמכבי היה נציג אחד פחות מאשר להפועל, נבחר וארון כמאמן. המעניין הוא שאנשי מכבי לא הסתירו כלל את טכסיסם מטרבלוס, גילו לו אחר כך לשם מה שלחו אותו לקנות בקבוק יין.

★ ★ ★

משחקים מכורים

שטר פיטריפטי זה הוא ש-הביא להתפשטות השחיתות בכדורגל. כשבסוף העונה הקודמת הסתיימה פרשת שחיתות מסועפת, בפסקידן גמר, היה גזמה כי יעבור זמן רב עד שיישנו פרשיות כאלה. אולם לפני שלושה חדשים בדיוק פרץ הניצן הראשון של קנוניות ב-משחקי הליגה הלאומית, כאשר היה יסוד לחשד, כי המשחק בין בית-ר תל-אביב למכבי נתניה, בו ניצחה בית-ר בתוצאה 2:1, היה משחק מכור. הפרשה היתה ידועה והועלתה לראשונה על דפי העולם הזה (1069). רק הנהלת ההתאחדות התעלמה ממנה, למרות שאיש מכבי נתניה עצמו טען כי אחד מ-שחקניו שודל למכור את המשחק.

אילו היו מפסיקים או את משחקי הליגה, חוקרים את פרשת המכירות ומביאים את האשמים לדיון, יתכן והיו מצליחים לחסל את הגנע בעודו באיבו. אולם גם מרכז מכבי וגם מרכז הפועל ביכרו להשתוק את העניין. כל אחד מהמרכזים חיכה לראות כיצד ישתלשלו העניינים, ומי תהיה הקבו-צה שתצטרך לרדת לליגה א'. אנשי מכבי החליטו לפעול רק במידה ותפגע אחת מ-קבוצותיהם, וממש כך החליטו אנשי הפועל. אלה גם אלה ציפו לירידת קבוצת בית-ר תל-אביב, או אחת מקבוצות הצד שכנגד, הניחו לעניינים להתגלגל ולשחיתות להת-פתח. כך נמכרו משחקים בזה אחר זה, באין פוצה פה ומצפף.

רק אחרי שהתברר למרכז הפועל כי הפועל כפר-סבא חייבת לרדת לליגה א' העלו נציגיו את הפרשה בהתאחדות. ומכיון שהפועל האשימה קבוצות של מכבי ואת בית-ר בקנוניות, האשימו אלה את קבוצות הפועל. הדברים הגיעו לידי כך, שקבוצות הפועל הקלו מאשימות קבוצות הפועל אח-רות. אחרי שהפועל כפר-סבא עירער על תוצאות המשחק בין הפועל ירושלים ל-הפועל חיפה, עירערה הפועל ירושלים על תוצאות המשחק בין הפועל פתח-תקוה להפועל רמת-גן.

כאן כבר נאלצו המרכזים להתערב. מרכז הפועל כפה על הפועל ירושלים לבטל את פרעורו. באין ברירה הפכו אנשי הפועל ירושלים את עצמם למגוחכים, בעיני כל (המשך בעמוד 16)

מורדכוין הפצוע, במשחק נגד סינגפור בטענה: "מה אני, סינר?" האיש ששם עצמו לצחוק בעיני המדינה כולה, שעה ששיגר פריסת שלום משודרת בנוסח "אל דאגה, לא נשכח אותכם, וכל מחשבותינו יהיו עליכם"; האיש שאסר על כדורגלני המשלחת לטוס מפאריס למשחקי גביע העולם בשטוקהולם בטענה "יצאנו ביחד ונחזור ביחד", אך נסע בעצמו לשטוקהולם — איש זה הוא המאפיין ביותר את סוג העסקנים שהשתלטו על הכדורגל הישראלי. הוא, וכמוהו גזבר ההתאחדות צבי ("האיש בעל הצלקת") ברים, הם הטיפוסים המפוק-פקים, המחפשים בראש וראשונה את טובתם הפרטית, ואשר הביאו להיתדרדרות הכדורגל במדרון ההתפוררות.

★ ★ ★

איך נבחר מאמן

רשיות קנוניות הכדורגל של העונה האחרונה משקפות את חלקם של המרכזים האגודתיים המפלגתיים בגסי-סתו של הכדורגל הישראלי. מרכזים אלה הם, למעשה, גורמי היסוד לכל השחיתות הפושה בקרב האגודות והכדורגלנים גם יחד. ההתאחדות הכדורגל מורכבת, למעשה, משני גושים עיקריים הנלחמים זה בזה — נציגי מרכז הפועל מצד אחד, וממולם נציגי הועדה הארצית של מכבי ומרכז בית-ר, להם יש הסכם לפעולה משותפת בהתאחדות.

שום עניין אינו מוכרע בהתאחדות, לפני שהוא מובא לדיון בפני המרכזים. המרכזים כופים ברוב-קולות על נציגיהם, כיצד עלי-הם להתלחט בכל עניין ועניין. כאשר מעו-נציג כלשהו להצביע ולחנות דיעה לפי מצפונו האישי, העומד בניגוד להחלטת המרכז, הוא מסולק מתפקידו. אולם מקרים מעין אלה הם נדירים, משום שלרוב מצבי-עים הנציגים לפי הקו מגבוה. משום כך נעשות ההכרעות בעניינים חשובים בהת-אחדות לא תמיד לפי ההגיון או הצדק, אלא בהתאם לפרשה בין המרכזים.

אפילו בתי הדיון של ההתאחדות בנויים לפי מפתח זה, וכבר קבע שופט אליעזר מלחי באחד מפסקי-הדין במשפט כדורגל: "בית-הדין של ההתאחדות מורכב מנציגי מרכזים שלא תמיד יודעים להבדיל בין תפי-סות כשופטים ותפקידם כנציגי המרכזים."

אפניית לשיטה זו היא פרשת בחירתו של המאמן לנבחרת ישראל. כשעלתה פרשה זו לדיון בהתאחדות היו שני מעמדים עק-ריים: גירי בית-הלוי שהוצע עליידי מכבי, ואליעזר שפיגל שהוצע עליידי הפועל. לפי כל כללי ההגיון היה אליעזר שפיגל צריך להיבחר כמאמן, בגלל סגולותיו וכשרו-נותיו. אולם אנשי מכבי לא יכלו להסכים לבחירתו, משום שנאלץ לעזוב את אגודתם ועבר להפועל. הם העדיפו לבחור איש הפועל אחר תחתיו. כך הועלתה מועמדותו של משה וארון, מאמן הפועל רמת-גן, כפרשה מוסכמת.

אולם מאחר שלא כל אנשי מכבי הסכימו לבחירה זו, היא לא היתה מתממשת לולא טכסיס מחוכם נשקטו כמה מאנשי מכבי,